

Knihovnicko-informační zpravodaj U Nás

Vyšlo: 14.10.2007

Číslo: Ročník 17 (2007), Číslo 3

Sekce: Naše téma

Název článku: Slovník českých knihovníků

Autor: Jaromír Kubíček

Zdroj: <http://unas.svkhk.cz/clanek.asp?id=859>

Slovník českých knihovníků

Jaromír Kubíček

Biografické encyklopedické příručky mají ve vydavatelské produkci zelenou. Všeobecných encyklopedií typu Who is who nebo přehledů osobností různých profesí je již celá řada. Ke knihovnictví nejbližší jsou slovníky spisovatelů nebo archivářů. V knihovnách jsou zaměstnaní lidé, kteří svému povolání leckdy věnovali celý život a mnozí z nich se zasloužili o jejich rozvoj, ať již pracovali v oblasti vzdělávání nebo na jednotlivých odborných úsecích. Nejen v centrálních pražských knihovnách nebo v ústředních knihovnách krajů jsou takové osobnosti, které nalezneme v autoritních záznamech souborných katalogů nebo se podílely na dobrých výsledcích svých knihoven či knihovnictví obecně. Jejich podchycení do Slovníku českých knihovníků je naším záměrem.

S námětem zpracování slovníku knihovníků přišlo Sdružení knihoven na začátku roku 2007, kdy nastínilo pracovní postup. Vychází z toho, že úspěch záměru stojí na dobré spolupráci, a to jak při výběru osobních hesel, tak jejich zpracování. Redakce se obrátila prostřednictvím Národní knihovny a krajských knihoven na jednotlivé regiony s žádostí o zpracování seznamu osob vhodných pro zařazení do slovníku. Současně byly vyexcerpovány knihovnické bibliografie a periodika a z nich bylo zpracováno 130 personálních hesel z dosud publikovaných biografických medailónků. Vzniká tak základ příštího slovníku.

Navrhovaná osobní hesla z krajů mají různou hodnotu: jde o osobnosti známé i takové, které se sice významně podílely na kulturní činnosti při výkonu svého knihovnického povolání, ale širší veřejnosti zůstávají neznámé. Jestliže v současné době evidujeme u nás na šest tisíc knihoven, z nichž některé mají více než sto zaměstnanců, je první otázkou, koho do slovníku zahrnout?

Knihovny se velice sblížily s informačními technologiemi, s internetem a znají úsloví "Co není na internetu, neexistuje". Proto se rozhodovalo o tom, jakou formou slovník knihovníků zpracovat a jak jej zpřístupnit veřejnosti.

Uvedené skutečnosti se projeví v koncepci slovníku, a to tak, že byl připraven SW program pro zpracování slovníku, který je dostupný na webových stránkách Sdružení knihoven - <http://sck.sdruk.cz/>. V tomto programu může sice kdokoliv vyhledávat, ale ukládat záznamy mohou jen určené pracovníci krajských knihoven, a to přiděleným přístupovým heslem. Redakce pak provádí kontrolu navrhovaných hesel po formální stránce, zda splňují strukturu minimálního záznamu.

Osobní heslo má tuto strukturu:

- Příjmení Jméno (event. rodné), tituly
- Datum a místo narození (event. úmrtí)
- Vzdělání (absolvování knihovnické školy s rokem ukončení)
- Profesionální kariéra (chronologický přehled působení v knihovnách, specializace, funkce, dosažené výjimečné úspěchy)
- Publikační činnost (komentovaný výběr, titul doplněný rokem vydání, činnost v redakčních radách)
- Spolková činnost (s uvedením funkce a období působení)
- Neknihovnická odborná nebo umělecká činnost
- Literatura (odkazy na biografické práce o popisované osobnosti)
- Šifra zpracovatele hesla

Za minimální záznam je možný pokládat takový, který zahrnuje nejméně první čtyři uvedené rubriky.

Záměrem redakce je však vydat i knižní podobu slovníku. Ta by měla obsahovat širší výběr hesel z databáze. Prvních 130 hesel o nejznámějších osobnostech zpracovává Marie Nádvorníková, která jim dává unifikovanou podobu. Stanou se inspirací i pro další zpracovatele z ústředních, specializovaných a regionálních knihoven, neboť pro tištěnou podobu slovníku by bylo třeba mít slovníkových hesel daleko víc, a v knihovnickém tisku se o jednotlivcích zase tak často nepsalo.

V tištěném slovníku budou zařazena personální hesla takových pracovníků, kteří knihovnictví vykonávali jako svou profesi, tedy byli zaměstnáni v knihovnách. Vyloučení jsou tedy např. zpracovatelé katalogů knihoven nebo bibliografií, pokud je dělali jako odbornou práci při zaměstnání v jiném ústavu. Také by sem nebyli zahrnuti knihovníci, kteří vedli knihovnu při jiném zaměstnání "dobrovolně".

Také v Královéhradeckém kraji je řada knihovníků, jejichž osobní hesla by měla být zpracována pro tištěnou podobu slovníku. Jistě k nim patří Helena Bezděková, Ludvík Domečka, Vlasta Hamplová, František Hejl, Miloslav Hromádka, Zdeňka Chmelařová, Jaromír John, Jaroslava Kobrová, Alois Pešek, Josef Petera, Jaroslav Suchý, František Tichý, Ladislav Vacina, Jiří Vaněk, František Vích, Ludmila Vlčková. Tento výběr jistě není konečný a hesla současných knihovníků je možné vkládat do databáze prostřednictvím pracovnice Studijní a vědecké knihovny v Hradci Králové Bc. Ivany Novotné (e-mail: <mailto:ivana.novotna@svkhk.cz>).